

6. Compute :

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}$$

7. If $y = e^{a \sin^{-1} x}$, then prove that :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1-x^2}}$$

8. If $y = \log (\cosh 2x)$, find :

$$\frac{dy}{dx}$$

9. If the increase in the side of a square is 4%, then find the approximate percentage of increase in the area of the square.

10. Verify Rolle's theorem for the function :

$$y = f(x) = x^2 - 1 \text{ on } [-1, 1].$$

SECTION B

5×4=20

II. Short answer type questions :

(i) Attempt **ANY FIVE** questions.

(ii) Each question carries **FOUR** marks.

11. Find the equation of the locus of P, if :

$$A = (2, 3), B = (2, -3) \text{ and } PA + PB = 8.$$

12. When the origin is shifted to the point (2, 3), the transformed equation of a curve is $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$. Find the original equation of the curve.

13. Find the equation of the line perpendicular to the line $3x + 4y + 6 = 0$ and making an intercept -4 on the X-axis.

14. If f , given by $f(x) = \begin{cases} k^2x - k & \text{if } x \geq 1 \\ 2 & \text{if } x < 1 \end{cases}$ is a continuous function on $\mathbf{R}$, then

find the values of k .

15. Find the derivative of the function $f(x) = \tan 2x$ from the first principle.
16. Find the equations of the tangent and the normal to the curve $y^4 = ax^3$ at (a, a) .
17. The volume of a cube is increasing at the rate of $8 \text{ cm}^3/\text{sec}$. How fast is the surface area increasing when the length of an edge is 12 cm ?

SECTION C

5×7=35

III. Long answer type questions :

- (i) Attempt **ANY FIVE** questions.
- (ii) Each question carries **SEVEN** marks.
18. Find the circumcentre of the triangle whose vertices are given by $(1, 3)$, $(0, -2)$ and $(-3, 1)$.
19. Show that the lines joining the origin to the points of intersection of the curve $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ and the straight line $x - y - \sqrt{2} = 0$ are mutually perpendicular.
20. Show that the product of the perpendicular distances from a point (α, β) to the pair of straight lines $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ is :

$$\frac{|\alpha\alpha^2 + 2h\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}$$

21. Find the angle between the lines whose direction cosines are given by the equations $3l + m + 5n = 0$ and $6mn - 2nl + 5lm = 0$.
22. If $f(x) = \sin^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ and $g(x) = \tan^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-x}}$, then prove that :
 $f'(x) = g'(x)$ ($\beta < x < \alpha$).
23. Find the lengths of subtangent, subnormal at a point t on the curve
 $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$.
24. Find two positive numbers whose sum is 15 so that the sum of their squares is minimum.

0194**A**

Total No. of Questions—24

Total No. of Printed Pages—4

Regd. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part III

MATHEMATICS, Paper - I(B)

(Telugu Version)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

గమనిక :— ఈ ప్రశ్నపత్రంలో A, B, C అను మూడు విభాగములు కలవు.

విభాగము A

10×2=20

I. అతి స్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలు :

(i) అన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయుము.

(ii) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు రెండు మార్కులు.

1. (2, 5), (x, 3) బిందువుల గుండా పోయే సరళరేఖ వాలు 2 అయితే x విలువ కనుక్కోండి.
2. $x + p = 0$, $y + 2 = 0$ మరియు $3x + 2y + 5 = 0$ సరళరేఖలు అనువక్తాలైతే p విలువను కనుక్కోండి.
3. (3, 2, -1), (4, 1, 1) మరియు (6, 2, 5) లు మూడు శీర్షాలుగా, (4, 2, 2) కేంద్ర భాసంగా గల చతుర్ముఖి నాలుగో శీర్షాన్ని కనుక్కోండి.
4. (1, 1, 1) గుండా పోతూ, $x + 2y + 3z - 7 = 0$ తలానికి సమాంతరంగా ఉండే తలం సమీకరణం రాయండి.
5. $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}$ ను గణించండి.

0194-A

P.T.O.

6. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}$ ను గణించండి.

7. $y = e^{a \sin^{-1} x}$ అయితే :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1-x^2}} \text{ అని నిరూపించండి.}$$

8. $y = \log (\cosh 2x)$ అయితే :

$$\frac{dy}{dx} \text{ ను కనుక్కోండి.}$$

9. ఒక చతురస్ర భుజంలో పెరుగుదల 4% అయితే ఆ చతురస్రపు వైశాల్యంలో ఉజ్జాయింపు పెరుగుదల శాతాన్ని కనుక్కోండి.

10. $y = f(x) = x^2 - 1$ ప్రమేయానికి $[-1, 1]$ అంతరంలో రోల్ సిద్ధాంతం సరిచూడండి.

విభాగము B

5×4=20

II. స్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలు :

(i) ఏవేని ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయుము.

(ii) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు నాలుగు మార్కులు.

11. $A = (2, 3)$, $B = (2, -3)$ మరియు $PA + PB = 8$. అయితే P బిందువధ సమీకరణాన్ని కనుక్కోండి.

12. అక్షాల సమాంతర పరివర్తన ద్వారా మూలబిందువును $(2, 3)$ కు మార్చినప్పుడు, ఒక వక్రం రూపాంతరం చెందిన సమీకరణం $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$. అయితే, వక్రం యొక్క మూల సమీకరణం కనుక్కోండి.

13. $3x + 4y + 6 = 0$ రేఖకు లంబంగా ఉంటూ X-అక్షం మీద -4 అంతర ఖండం చేసే రేఖ సమీకరణం కనుక్కోండి.

14. ప్రమేయం f , $\mathbf{R}$ పై $f(x) = \begin{cases} k^2x - k, & x \geq 1 \text{ అయితే} \\ 2, & x < 1 \text{ అయితే} \end{cases}$

తో నిర్వచితమైన అవిచ్ఛిన్న ప్రమేయమైతే k విలువలు కనుక్కోండి.

15. ప్రాథమిక నూత్రాన్ని అనుసరించి $f(x) = \tan 2x$ ప్రమేయానికి అవకలజాన్ని కనుక్కోండి.

16. $y^4 = ax^3$ వక్రానికి (a, a) బిందువు వద్ద స్పర్శరేఖ, అభిలంబ రేఖల సమీకరణాలు కనుక్కోండి.

17. ఒక ఘనం ఘనపరిమాణం 8 సెం.మీ³/సెకను చొప్పున పెరుగుతుంది. ఘనం అంచు 12 సెం.మీ ఉన్నప్పుడు ఎంత త్వరగా దీని ఉపరితల వైశాల్యం పెరుగుతుందో కనుక్కోండి.

విభాగము C

5×7=35

III. దీర్ఘ సమాధాన ప్రశ్నలు :

(i) ఏవేని ఐదు ప్రశ్నలకు జవాబులు వ్రాయుము.

(ii) ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు ఏడు మార్కులు.

18. $(1, 3), (0, -2)$ మరియు $(-3, 1)$ శీర్షాలుగా గల త్రిభుజం పరికేంద్రాన్ని కనుక్కోండి.

19. $x - y - \sqrt{2} = 0$ అనే సరళరేఖ $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ అనే వక్రాన్ని ఖండించే బిందువులను మూలబిందువుకు కలిపితే వచ్చే సరళరేఖలు పరస్పరం లంబంగా ఉంటాయని చూపండి.

20. $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ అనే రేఖాయుగ్మం నుంచి (α, β) అనే బిందువుకు లంబదూరాల

లబ్ధం $\frac{|a\alpha^2 + 2h\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}$ అని నిరూపించండి.

21. $3l + m + 5n = 0$ మరియు $6mn - 2nl + 5lm = 0$ సమీకరణాలతో నూచించబడే డిక్ కొసైన్లు గల రేఖల మధ్య కోణం కనుక్కోండి.
22. $f(x) = \sin^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ మరియు $g(x) = \tan^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-x}}$ అయితే :
 $f'(x) = g'(x)$ ($\beta < x < \alpha$) అని నిరూపించండి.
23. $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$. వక్రంపై ఏదైనా బిందువు t వద్ద ఉపస్పర్శ ఖండం, ఉపలంబ ఖండాలను కనుక్కోండి.
24. రెండు సంఖ్యల మొత్తం 15 గా ఉంటూ వాటి వర్గాల మొత్తం కనిష్ఠం అయ్యే సంఖ్యలను కనుక్కోండి.

6. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{3+x} - e^3}{x}$ की गणना कीजिये।

7. यदि $y = e^{a \sin^{-1} x}$ है, तो सिद्ध कीजिए :

$$\frac{dy}{dx} = \frac{ay}{\sqrt{1-x^2}}$$

8. यदि $y = \log (\cosh 2x)$ है, तो $\frac{dy}{dx}$ ज्ञात कीजिए।

9. एक वर्ग में भुजा (side) में वृद्धि (increase) 4% है तो उस वर्ग में क्षेत्रफल (area) का लगभग वृद्धि प्रतिशत ज्ञात कीजिए।

10. $[-1, 1]$ पर $y = f(x) = x^2 - 1$ फलन की रौले प्रमेय द्वारा जाँच (verify) कीजिए।

विभाग B

5×4=20

II. लघु उत्तर वाले प्रश्न :

(i) कोई पाँच प्रश्न हल कीजिए।

(ii) प्रत्येक प्रश्न के लिए 4 अंक नियत हैं।

11. यदि $A = (2, 3)$, $B = (2, -3)$ और $PA + PB = 8$ हैं, तो P का बिन्दुपथ (locus) ज्ञात कीजिए।

12. यदि मूलबिन्दु (origin) को $(2, 3)$ पर बदलने पर बने एक वक्र का रूपांतरित (transformed) समीकरण $x^2 + 3xy - 2y^2 + 17x - 7y - 11 = 0$ है, तो वक्र का मूल (original) समीकरण ज्ञात कीजिए।

13. X-अक्ष के साथ अन्तःखण्ड -4 बनाते हुए रेखा $3x + 4y + 6 = 0$ पर लम्ब रहने वाली सरल रेखा का समीकरण ज्ञात कीजिए।

[3]

14. यदि $f(x) = \begin{cases} k^2x - k & \text{यदि } x \geq 1 \\ 2 & \text{यदि } x < 1 \end{cases}$ द्वारा दी गयी फलन $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ पर संतत है तो k

का मान ज्ञात कीजिए।

15. प्रथम सिद्धान्त द्वारा $f(x) = \tan 2x$ का अवकलन (derivative) ज्ञात कीजिए।

16. (a, a) पर वक्र $y^4 = ax^3$ का स्पर्शी (tangent) और अभिलम्ब (normal) का समीकरण ज्ञात कीजिए।

17. घन (cube) का आयतन (volume) 8 सेमी³/सेकण्ड द्वारा बढ़ रहा है। जब घन का किनारा (edge) 12 सेमी है तब उसका वक्रपृष्ठ (Surface) कितनी तेजी से बढ़ रहा है ?

विभाग C

5×7=35

III. दीर्घ उत्तर वाले प्रश्न :

(i) कोई पाँच प्रश्न हल कीजिए।

(ii) प्रत्येक प्रश्न के लिए 7 अंक हैं।

18. $(1, 3), (0, -2), (-3, 1)$ शीर्षों वाले त्रिभुज का परिकेन्द्र (circumcentre) ज्ञात कीजिए।

19. बताइये कि मूलबिन्दु से वक्र $x^2 - xy + y^2 + 3x + 3y - 2 = 0$ और रेखा $x - y - \sqrt{2} = 0$ के प्रतिच्छेद बिन्दुओं को मिलाने वाली रेखायें परस्पर लम्ब रहती हैं।

20. बताइये कि बिन्दु (α, β) से रेखायुग्म $ax^2 + 2hxy + by^2 = 0$ का लम्ब दूरियों का

गुणनफल $\frac{|a\alpha^2 + 2h\alpha\beta + b\beta^2|}{\sqrt{(a-b)^2 + 4h^2}}$ होगा।

0196-A

P.T.O

21. $3l + m + 5n = 0$ और $6mn - 2nl + 5lm = 0$ समीकरणों द्वारा निरूपित दिक्-कोज्याओं (Direction cosines) से बनी रेखाओं के बीच का कोण ज्ञात कीजिए।
22. यदि $f(x) = \sin^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-\beta}}$ और $g(x) = \tan^{-1} \sqrt{\frac{x-\beta}{\alpha-x}}$ है, तो सिद्ध कीजिए :

$$f'(x) = g'(x) \quad (\beta < x < \alpha).$$
23. बिन्दु t से वक्र $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$ का उपस्पर्शी (subtangent) और उपाभिलम्ब (subnormal) की दूरियां (lengths) ज्ञात कीजिए।
24. वे दो संख्यायें ज्ञात कीजिये जिनका योगफल 15 और वर्गों का योगफल निम्निष्ठ होगा।

0195**A**

Total No. of Questions- 24

Total No. of Printed Pages- 4

Regd. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part III
MATHEMATICS, Paper - I(B)
(Urdu Version)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

نوٹ: یہ سوالیہ پرچہ تین سیکشن A، B اور C پر مشتمل ہے۔
سیکشن A

10×2=20

I. بہت مختصر جوابی سوالات :

(i) تمام سوالات حل کئے جائیں۔

(ii) ہر سوال کے دو نشانات مقرر ہیں۔

1. x کی قدر معلوم کیجئے اگر نقاط $(2, 5)$ اور $(x, 3)$ سے گزرنے والے خط مستقیم کا ڈھال 2 ہے؟
2. p کی قدر معلوم کیجئے اگر خطوط مستقیم $x + p = 0$ ، $y + 2 = 0$ اور $3x + 2y + 5 = 0$ ہم نقطہ (Concurrent) ہیں؟
3. اگر ایک چار سطحی کے تین راس $(3, 2, -1)$ ، $(4, 1, 1)$ اور $(6, 2, 5)$ ہوں اور اس کا مرکز وسطانی $(4, 2, 2)$ ہو تو اس کا چوتھا راس معلوم کیجئے۔
4. مستوی کی مساوات معلوم کیجئے جو $(1, 1, 1)$ سے گذرتا ہے اور جو مستوی $x + 2y + 3z - 7 = 0$ کے متوازی واقع ہے؟
5. محسوب کیجئے:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{11x^3 - 3x + 4}{13x^3 - 5x^2 - 7}$$

P.T.O.

0195-A